

Case study dotyczące ramowej dyrektywy wodnej (RDW)

Przedsięwzięcie: elektrownia wodna w górach

Właściwy organ wydał zezwolenie na budowę małej elektrowni wodnej na potoku górskim. Przeciwko tej decyzji zostały wniesione przez organizację pozarządową zajmującą się ochroną środowiska oraz podmiot posiadający prawo do połowu ryb na potoku poniżej elektrowni skargi do sądu krajowego.

Skarżący argumentują:

- Ocena oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia była niewystarczająca; w szczególności nie zbadano wpływu lokalizacji elektrowni na ryby.
- Według eksperta skarżących, który oparł się na najnowszych badaniach, przedsięwzięcie będzie miało silny wpływ na liczbę i różnorodność ryb w dole rzeki poniżej lokalizacji elektrowni. Zgodnie zaś z RDW co najmniej jeden element jakości wody uległby pogorszeniu z poziomu wysokiego do niższego.
- Środki łagodzące, które znacząco zmniejszyłyby wpływy, nie zostały nałożone na operatora ani nawet nie zostały zbadane.
- Przedsięwzięcie nie zostało wymienione w obowiązującym planie gospodarowania wodami w dorzeczu.

Organ argumentuje:

- Zgodnie z obowiązującym prawem krajowym danego państwa członkowskiego, ani organizacje pozarządowe ani podmiot posiadający prawo do połowu, nie mają legitymacji do wniesienia skargi w niniejszej sprawie.
- Biegły powołany przez organ odpowiedzialny za zarządzanie prawami połowowymi dokonał oceny skutków dla ryb. W jego opinii, opartej na wieloletnim doświadczeniu, nie należy spodziewać się, w związku z realizacją elektrowni, znaczących skutków dla ryb. Ten sam biegły stwierdził, że środki łagodzące byłyby stratą pieniędzy.
- Nawet jeśli wystąpiłyby znaczące skutki, realizacja elektrowni wodnej byłaby uzasadniona ze względu na nadrzędny interes publiczny w zakresie energii odnawialnej.
- Przedsięwzięcie jest zbyt małe, aby mogło zostać włączone do planu gospodarowania wodami w dorzeczu.

Proszę odnieść się do wszystkich argumentów, nawet jeśli dojdą Państwo do wniosku, że powódnie nie mają legitymacji do wniesienia skargi.

Przedsięwzięcie: instalacja w zakresie akwakultury

Firm Fish otrzymała pozwolenie na prowadzenie intensywnej hodowli 10 000 łososi rocznie. Miejsce hodowli znajduje się w pobliżu obszaru Natura 2000 z priorytetowymi gatunkami i siedliskami. Obszar jest również sklasyfikowany jako strefa podatna na eutrofizację. Zgodnie z ocenami jakości jednolitych części wód w obszarze dorzecza, stan wód powierzchniowych jest zły, a stan ilościowy wód podziemnych jest dobry. W trakcie procedury oceny oddziaływania na środowisko dla projektu hodowli ryb nie przedstawiono precyzyjnych informacji na temat negatywnego wpływu tej instalacji na nie pogorszenie stanu jednolitych części wód. Ponadto, presje związane z instalacją intensywnych hodowli ryb nie zostały zidentyfikowane w planie gospodarowania wodami w dorzeczu i trudno jest określić, czy program działań tego planu gospodarowania wodami w dorzeczu uwzględnia obszary chronione (Natura 2000).

Organizacja ekologiczna wniosła do sądu administracyjnego skargę na decyzje o pozwoleniu na eksploatację. Twierdzi ona, że organ wydając decyzje naruszył art. 4, 5, 11 i 14 RDW.

Pomimo braku wyraźnych przepisów dotyczących dostępu do wymiaru sprawiedliwości w RDW, organizacja pozarządowa powołuje się również na art. 9 ust. 2 konwencji z Aarhus i art. 47 Karty praw podstawowych UE. Trzy osoby fizyczne i jedna spółka wodna również wniosły do sądu administracyjnego skargi na powyższą decyzję o pozwoleniu na eksploatację; osoby te uważają, że mają wystarczający interes prawny we wniesieniu skarg ze względu na znaczące negatywne oddziaływanie instalacji na dostępność i jakość wody, którą uzyskują ze swoich studni. Spółka wodna powołuje się z kolei na ryzyko wzrostu zanieczyszczenia wody (w tym pozostałościami leków), które będzie miało znaczące skutki finansowe dla jej działalności.

Właściwy organ administracji podkreśla, że uwzględnienie krótkoterminowych, tymczasowych negatywnych skutków dla stanu części wód, w szczególności na nie pogorszenie stanu części wód (art. 4 RDW) nie jest wymagane przez przepisy krajowe. Ponadto wyjaśnia, że przepisy krajowe nie wspominają, że wdrożenie art. 4 RDW dotyczy konkretnych projektów (instalacji), takich jak ten projekt hodowli ryb. Dlatego organ uważa, że art. 4 dotyczy jedynie planów zarządzania i programów działań. W każdym razie organ twierdzi, że pomimo potencjalnego negatywnego wpływu na dobry stan wód, przedsięwzięcie może być uzasadnione na mocy odstępstwa przewidzianego w art. 4 ust. 7 RDW.

Pojawia się kilka pytań dotyczących interpretacji RDW, aby sąd krajowy mógł ocenić zgodność prawa krajowego z prawem UE.

1. Czy przestrzeganie obowiązków wynikających z art. 4 RDW odnosi się również do szczególnych przedsięwzięć, takich jak przedmiotowa instalacja akwakultury?

2. Jeśli tak, to czy uwzględnienie krótkoterminowych tymczasowych negatywnych wpływów na stan części wód, w szczególności na niepogarszanie stanu części wód jest obowiązkowe lub opcjonalne zgodnie z art. 4 RDW?
3. Czy skarżący mogą powoływać się na konwencję z Aarhus w braku szczegółowych przepisów dotyczących dostępu do wymiaru sprawiedliwości w RDW? Czy organizacja pozarządowa może zakwestionować niezgodność pozwolenia z obowiązkiem zapobiegania pogorszeniu stanu części wód, a także z art. 5 i 11, na podstawie art. 14 RDW?
4. Czy osoby fizyczne i spółka wodne mogą również kwestionować niezgodność pozwolenia z obowiązkiem zapobiegania pogorszenia stanu części wód?
5. Czy w przypadku ryzyka pogorszenia stanu jednolitych części wód w efekcie udzielenia zgody na instalacje w postaci hodowli ryb spełnione zostałyby warunki odstępstwa określone w art. 4(7) RDW?

Proszę odnieść się do wszystkich argumentów, nawet jeśli dojdą Państwo do wniosku, że powodowie nie mają legitymacji do wniesienia skargi.